

NOTATKA / NOTE

Nowe stanowisko pokłonnika kamilli *Limenitis camilla* (LINNAEUS, 1764) (Lepidoptera: Nymphalidae) na Wyżynie Łódzkiej

New record of White Admiral *Limenitis camilla* (LINNAEUS, 1764) (Lepidoptera: Nymphalidae)
for the Lodz Upland

Jacek KAZIMIERCZAK¹, Michał KOBOJEK², Natalia PIETRASZEWSKA³

¹ul. Paderewskiego 23 m. 36, 93-509 Łódź; email: beksinski@wp.pl;

²ul. Kniaziewicza 4 m. 72, 91-347 Łódź; email: m-kobojek@wp.pl;

³ul. Paderewskiego 23 m. 36, 93-509 Łódź; email: kontakt@bmlab.pl

ABSTRACT. In 2023, a population of *Limenitis camilla* (LINNAEUS, 1764) was unexpectedly rediscovered within the Łagiewnicki Forest in the city of Łódź, marking the first documented occurrence of this species in the Łódź Hills Landscape Park.

KEY WORDS: Central Poland, faunistics, urban park, Łódź, Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, *Lonicera xylosteum*.

Pokłonnik kamilla *Limenitis camilla* (LINNAEUS, 1764) jest jednym z czterech obecnie występujących w kraju przedstawicieli podrodziny Limenitidinae. Gatunek w Polsce występuje na terenie całego kraju, nie jest zagrożony, jednakże jego występowanie jest ograniczone do odpowiednich środowisk jak: polany i drogi leśne w lasach liściastych i mieszanych oraz występowania roślin żywicielskich z rodzaju *Lonicera* lub *Symphoricarpos* (WARECKI 2010). Pokłonnik kamilla potrzebuje mniej światła niż inne motyle leśne, np. niektóre perłowce i dostojki, i lepiej się czuje na nieco zarośniętych leśnych drogach o stosunkowo niewielkich prześwitach niż przy ich szerokich skrajach (SIELEZNIEW i SIELEZNIEW 2024).

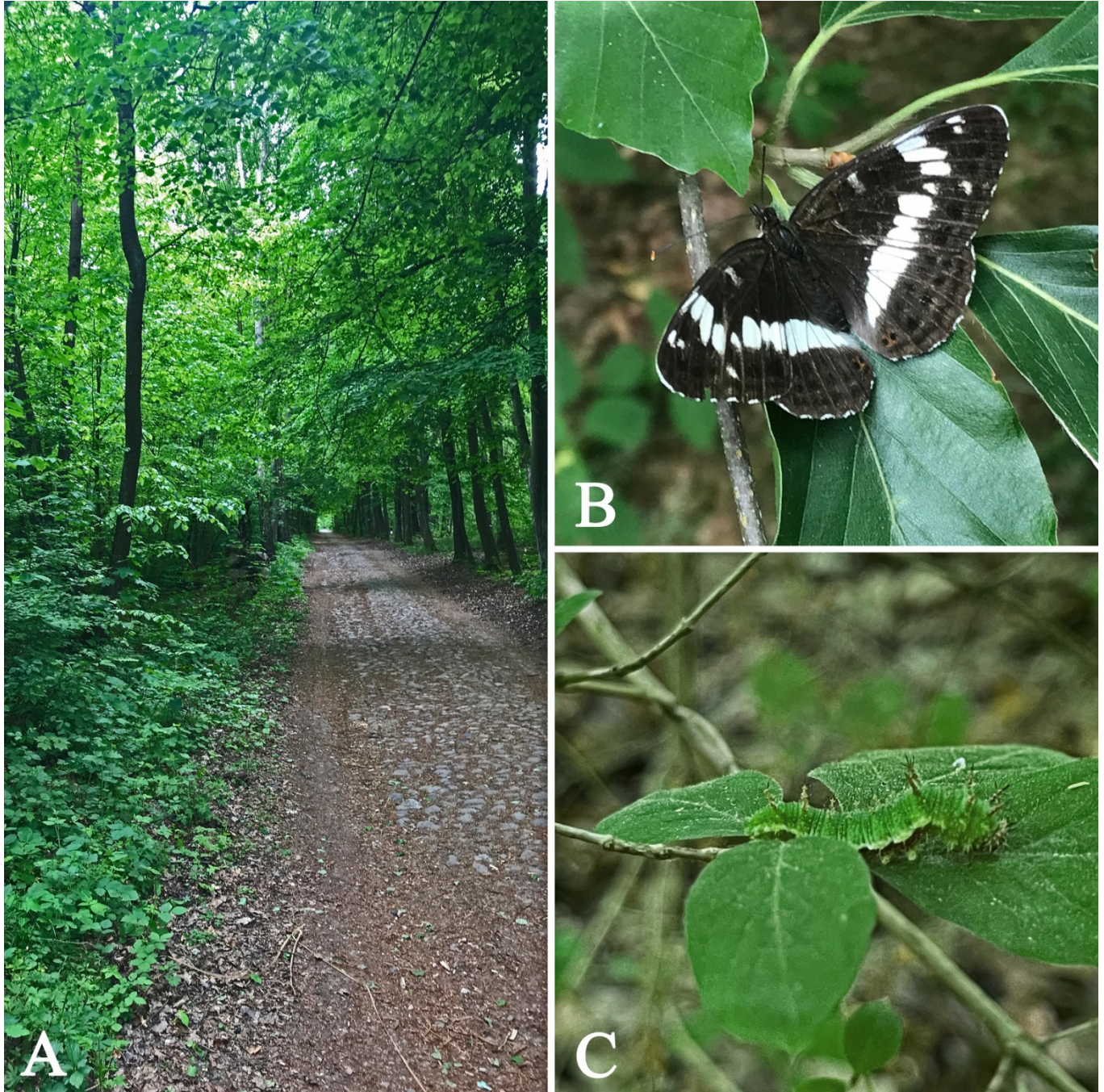
Jego zasięg występowania w Eurazji obejmuje tereny od północnej Hiszpanii i południowej Anglii przez strefę klimatu umiarkowanego, aż po Japonię (BUSZKO i MASŁOWSKI 2015). W Polsce, w latach 1986-2015, gatunek został wykazany ze wszystkich 16 województw (BUSZKO i NOWACKI 2017), jednakże już w latach 1986-1995 liczba stanowisk położonych w zachodniej połowie kraju, licząc od linii dolnej Wisły – górnej Warty – górnej Wisły, była niemal 10 krotnie mniejsza niż we wschodniej części kraju (BUSZKO 1997). Tendencja ta nakłada się na zanikanie pokłonnika kamilli w Austrii, Belgii,

Holandii, Luksemburgu oraz Niemczech, jednocześnie zaznacza się trend ekspansji w kierunku północnym zauważalny na przykładzie Anglii (ASHER i in. 2001). W Polsce liczba stanowisk (kwadratów UTM 10×10 km) w północno zachodniej części kraju, w latach 1986-1995 wynosiła 3 (BUSZKO 1997). W latach 2015-2024, na podstawie portalu „Lepidoptera Mundi”, liczba stanowisk wynosiła już 9 (JONKO 2024). Możliwe jest jednak, że wzrost liczby stanowisk jest wynikiem innych czynników, niż ekspansja gatunku i należałoby podjąć regularne badania w celu stwierdzenia tendencji.

Ciekawa jest w tym kontekście sytuacja gatunku na Wyżynie Łódzkiej w centralnej Polsce, gdzie oba trendy mogą się nakładać. W. KULESZA podaje go z Sulejowa (ROMANISZYN i SCHILLE 1929). JARISCH (1942) natomiast z lasów w okolicach Tuszyna, informując przy tym, że motyl żeruje na wiciokrzewie *Lonicera* spp. W 1965 roku gatunek był podawany z okolic rezerwatu Lubiaszów, położonego około 45 km na południowy wschód od Łodzi. Już wtedy gatunek został uznany za zagrożony, warto przy tym zacytować fragment pracy: „W okresie 15-24 VII 1965 r. zebrałem 60 okazów w okolicach rezerwatu Lubiaszów, a w późniejszych latach łowił go tam p. J. Kurzawa, u którego w zbiorze widziałem

serię okazów. Obecnie bardzo rzadki, a czynione przez SKALSKIEGO (1992) próby wyjaśnienia jego zanikania są raczej skazane na niepowodzenie” (ŚLIWIŃSKI 2002). W roku 1996 pojawia się informacja o znacznym skurczeniu się populacji w latach poprzedzających publikację (ŚLIWIŃSKI 1996a). Jeszcze w tym samym roku, jeden osobnik pokłonnika kamilli został jednak zaobserwowany przez

M. KOBOJKA w Parku im. A. Mickiewicza w Łodzi (PABIS 2010). W kolejnych latach gatunek nie został potwierdzony i został on uznany za nie występujący w Łodzi i okolicach (SOBCZYK i in. 2018). Jednak w 2023 roku, w wyniku przypadkowej obserwacji, napotkano kilka osobników pokłonnika kamilli na skraju niewielkiej polany położonej w Lesie Łagiewnickim, na terenie miasta, niecałe 4 kilometry

Ryc. Pokłonnik kamilla (*Limenitis camilla*): A) stanowisko z wiciokrzewem pospolitym *Lonicera xylosteum* L. (fot. J. KAZIMIERCZAK), B) motyl dorosły, Łódź-Las Łagiewnicki, 5 VII 2023 (fot. J. KAZIMIERCZAK), C) gąsienica, Łódź-Las Łagiewnicki, 17 V 2024 (fot. N. PIETRASZEWSKA).

Fig. White Admiral (*Limenitis camilla*): A) the habitat with the fly honeysuckle *Lonicera xylosteum* L. (fot. J. KAZIMIERCZAK), B) an adult, Łódź-Las Łagiewnicki, 5 VII 2023 (photo J. KAZIMIERCZAK), C) a caterpillar, Łódź-Las Łagiewnicki, 17 V 2024 (photo N. PIETRASZEWSKA).

od miejsca znalezienia go w 1996 roku. Jeszcze w tym samym roku gatunek został ponownie potwierdzony oraz zidentyfikowano potencjalne rośliny żywicielskie. W kolejnym roku znaleziono gąsienice, postaci dorosłe i potwierdzono, że rośliną żywicielską jest wiciokrzew pospolity *Lonicera xylosteum* (LINNAEUS, 1753). Podjęto również próby odnalezienia pokłonnika kamilli lub jego rośliny żywicielskiej na stanowisku z 1996 roku, jednak w obu przypadkach okazały się one bezowocne. W latach 2023-2024 autorzy dokonali następujących obserwacji na stanowisku w Lesie Łagiewnickim, liczba zaobserwowanych osobników dotyczy transektu o długości całkowitej wynoszącej 1 km:

- CC94 Łódź Las Łagiewnicki 3 VII 2023, 4 exx., na skraju niewielkiej polany w lesie grądowym, obs. M. KOBOJEK;
- CC94 Łódź Las Łagiewnicki 5 VII 2023, 8 exx., na skraju niewielkiej polany w lesie grądowym oraz wzdłuż potoku Leśniczanka, obs. J. KAZIMIERCZAK i M. KOBOJEK;
- CC94 Łódź Las Łagiewnicki 17 V 2024, 3 exx. (gąsienice na wiciokrzewie pospolitym *Lonicera xylosteum* L.), wzdłuż drogi leśnej w lesie grądowym, obs. J. KAZIMIERCZAK i N. PIETRASZEWSKA;
- CC94 Łódź Las Łagiewnicki 17 VI 2024, 4 exx., na skraju niewielkiej polany w lesie grądowym, obs. M. KOBOJEK.

Stanowisko w Łodzi, znajduje się w obrębie zachodniego krańca Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, na terenie lasu podlegającego Leśnictwu Miejskiemu w Łodzi oraz w granicach administracyjnych miasta. Jednocześnie jest to pierwsze stwierdzenie pokłonnika kamilli na terenie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich. Z uwagi na fakt, iż stanowisko jest oddalone o około 60 km od najbliższej znanej populacji nieopodal Kłodawy (BUSZKO 1997, JONKO 2024), wiedza o jego istnieniu powinna zostać uwzględniona przy planowaniu działań utrzymaniowych i ochronnych w Lesie Łagiewnickim oraz na terenie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich.

PIŚMIENNICTWO

- ASHER J., WARREN M., FOX R., HARDING P., JEFFCOATE G., JEFFCOATE S. 2001. The Millennium Atlas of Butterflies in Britain and Ireland. Oxford University Press, Oxford. 433 ss.
- BUSZKO J. 1997. Atlas rozmieszczenia motyli dziennych w Polsce (Lepidoptera: Papilionoidea, Hesperioidea) 1986-1995. Turpress, Toruń. 80 ss.
- BUSZKO J., MASŁOWSKI J. 2015. Motyle dzienne Polski, Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. Wydawnictwo Koliber, Nowy Sącz. 276 ss.
- BUSZKO J., NOWACKI J. 2017. A distributional checklist of the Lepidoptera of Poland. Polish Entomological Monographs, **13**: 95-95.
- JARISCH B. 1942. Erstmaliger Beitrag zur Makrolepidopterenfauna von Litzmannstadt und Umgebung. Entomologische Zeitschrift, **56** (27): 211.
- JONKO K. 2024. Lepidoptera Mundi. <https://lepidoptera.eu/observations/species/75> (dostęp 13 października 2024).
- PABIS K. 2010. Rzadkie i ciekawe gatunki motyli spotykane na miejskich terenach zielonych w Łodzi. Wszechświat, **111** (7): 204-206.
- ROMANISZYN J., SCHILLE F. 1929 Fauna motyli Polski. Prace Monograficzne Komisji Fizjograficznej, **1**, **6**: 70-71.
- SIELEZNIEW M., SIELEZNIEW I. 2024. Fauna Polski, Motyle dzienne. Multico Oficyna Wydawnicza, Poznań. 376 ss.
- SOBCZYK R., PABIS K., WIECZOREK G. 2018. Motyle dzienne Łodzi. Towarzystwo Przyjaciół Ogrodu Botanicznego, Łódź. 110 ss.
- ŚLIWIŃSKI Z. 1996. Motyle dzienne (Lepidoptera: Papilionoidea i Hesperioidea) Wyżyny Łódzkiej. Biuletyn Entomologiczny, **14** (2): 1-4.
- ŚLIWIŃSKI Z. 2002. Zmiany fauny motyli dziennych (Lepidoptera: Papilionoidea i Hesperioidea) środkowego dorzecza Pilicy. Acta Universitatis Lodzensis, Folia Biologica et Oecologica, **1**: 123-137.
- WARECKI A. 2010. Motyle dzienne Polski, Atlas bionomii. Wydawnictwo Koliber, Nowy Sącz. 320 ss.

Wpłynęło: 26 października 2024
Zaakceptowano: 14 lutego 2025